

1714119	AVIAIRE INFLUENZA EN ZIEKTE VAN NEWCASTLE: ALGEMENE MAATREGELN	
Doel Dit document beschrijft de algemene maatregelen die in ons land van toepassing zijn voor vogelgriep en de ziekte van Newcastle.	Versie datum: 15.04.2026 versienummer: 13 verwijzing: 1714119 v13	
Bijlagen aan dit document nihil	Referentiemateriaal Algemeen: - Verordening 2020/687 - KB van 20 mei 2022 betreffende het vervoer, het verzamelen en het verhandelen van bepaalde landdieren Vogelgriep / aviaire influenza: - KB van 5 mei 2008 - Beslissingen van Minister van Landbouw Clarinval in het kader van een periode van verhoogd risico Ziekte van Newcastle: - KB van 28 november 1994 - MB van 24 juli 2018 - MB van 22 november 2018 Bioveiligheidsaudit FarmFit: - https://farmfit.be/bioveiligheidsaudit/	Bestemd voor allen

Context

Er is in ons land voor de pluimveesector en voor de particuliere houders van vogels een basispakket van landelijke maatregelen van toepassing voor vogelgriep (AI) en de ziekte van Newcastle (ND). Dit basispakket omvat de wettelijk vastgelegde voorzorgsmaatregelen en bioveiligheidsregels die elke houder het ganse jaar rond moet toepassen om zijn pluimvee en in gevangenschap levende vogels te beschermen tegen deze ziekten.

Omwille van de permanente aanwezigheid van hoogpathogene AI-virussen bij wilde vogels, is al sinds 2020 een periode van verhoogd risico voor vogelgriep geactiveerd. Tijdens deze periode is het basispakket uitgebreid met bijkomende voorzorgsmaatregelen, die moeten helpen om de introductie en de verspreiding van deze AI-virussen te vermijden bij pluimvee en in gevangenschap levende vogels. Deze aanvullende voorzorgsmaatregelen worden geregeld aangepast in functie van de epidemiologische ontwikkelingen.

Dit document geeft een overzicht van het basispakket maatregelen voor AI en ND, inbegrepen de aanvullende voorzorgsmaatregelen, zoals momenteel van toepassing in het hele land.

Bovenop deze landelijke maatregelen worden specifieke bestrijdingsmaatregelen geactiveerd, telkens een uitbraak van AI of ND wordt vastgesteld bij pluimvee of in gevangenschap levende vogels. Deze bestrijdingsmaatregelen beperken zich veelal tot de beschermingszone en de bewakingszone die rond de betrokken haard worden afgebakend. Ze zijn niet opgenomen in dit document, maar worden steeds verduidelijkt in aparte instructies omtrent de betrokken zones.

Definities

1. Pluimvee: kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, duiven andere dan sportduiven, fazanten, patrijzen en loopvogels (ratites), die in gevangenschap worden opgefokt of gehouden voor de fokkerij, voor de productie van vlees of van consumptie-eieren of om in het wild te worden uitgezet.
2. In gevangenschap levende vogels: alle andere gehouden vogels dan pluimvee; deze categorie omvat bijvoorbeeld ook sportduiven en sierduiven, maar ook het hobbypluimvee bedoeld onder punt 3.
3. Hobbypluimvee: kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, fazanten, patrijzen en loopvogels (ratites), inbegrepen siersoorten daarvan, die, of waarvan de producten, niet bestemd zijn voor de voedselketen, noch om in het wild te worden uitgezet.
4. Pluimveebedrijf: inrichting gebruikt voor het fokken of houden van pluimvee.
5. Hobbyhouderij: een plaats, geografisch identificeerbaar door een adres, waar hobbypluimvee wordt gehouden.
6. Handelaar: natuurlijke of rechtspersoon die pluimvee en/of in gevangenschap levende vogels verhandelt met eventueel gebruikmaking van een inrichting voor pluimvee die geregistreerd werd in Sanitel, en die een regelmatige omzetsnelheid heeft in deze dieren.
7. Verhandelen: in de handel brengen, verwerven, aanbieden, voor verkoop tentoonstellen, in bezit houden, vervoeren, verkopen, kopen, leveren, onder kosteloze of bezwarende titel afstaan, invoeren, uitvoeren of doorvoeren.
8. Risicogebied: gebied dat door het FAVV of door de Europese Commissie is afgebakend en waarin maatregelen van kracht zijn voor de bestrijding van AI of ND.

Maatregelen die van toepassing zijn op inrichtingen met pluimvee of in gevangenschap levende vogels

A. Algemene maatregelen

1. De toegang tot alle plaatsen waar pluimvee of in gevangenschap levende vogels worden gehouden, is verboden voor elk voertuig, elke persoon en alle materiaal die in de 4 voorafgaande dagen:
 - in een risicogebied in contact is geweest met pluimvee of in gevangenschap levende vogels,
 - hetzij op een plaats in een risicogebied is geweest waar pluimvee of in gevangenschap levende vogels worden gehouden.

Dat verbod is niet van toepassing op het personeel van het FAVV en van andere bevoegde autoriteiten, noch op de personen die in hun opdracht werken, op voorwaarde dat zij de nodige hygiënevoorschriften naleven.

2. Elk vervoermiddel en materiaal dat dient voor het vervoer van pluimvee, in gevangenschap levende vogels, broedeieren of consumptie-eieren, moet reinigbaar en ontsmetbaar zijn of voor eenmalig gebruik dienen.
Het moet na elk vervoer en elke ophaling worden gereinigd en ontsmet met een toegelaten biocide.
3. Aanvullend op de bepalingen in punt 2, moeten een vervoermiddel en materiaal, die gediend hebben voor het vervoer naar of vanuit een derde land of een risicogebied in het buitenland nogmaals onder toezicht worden gereinigd en ontsmet met een toegelaten biocide.

Deze bijkomende reiniging en ontsmetting moet zo snel mogelijk en uiterlijk binnen de drie werkdagen na terugkeer in België worden uitgevoerd en alvorens er een plaats wordt aangedaan waar pluimvee of in gevangenschap levende vogels worden gehouden.

Ze moet onder toezicht van een erkende dierenarts gebeuren, die is aangesteld door de LCE, en volgens de aanwijzingen vervat in de [procedure 1243484 – reiniging en ontsmetting van vervoermiddelen afkomstig uit risicogebieden](#).

4. Ziekte en abnormale sterfte bij pluimvee en hobbypluimvee moeten onmiddellijk door de bedrijfsdierenarts of een erkende dierenarts worden onderzocht. Indien de dierenarts bij zijn onderzoek AI of ND niet kan uitsluiten, moet hij dat onmiddellijk melden aan de LCE.
5. Het voeren van pluimvee en in gevangenschap levende vogels moet binnen gebeuren of op een zodanige wijze dat contact met wilde vogels onmogelijk is.

B. Aanvullende maatregelen voor pluimveebedrijven, broeierijen, handelaars en geregistreerde hobbyhouderijen

Bovenop de maatregelen van sectie A, gelden op een pluimveebedrijf, op een broeierij, bij een handelaar en op een in Sanitel geregistreerde hobbyhouderij de volgende aanvullende maatregelen:

1. Aan de ingangen en uitgangen van de inrichting en van elke stal, elk hok of elke ren moet een ontsmettingsvoetbad met een toegelaten biocide worden geplaatst.
2. De toegang tot een broeierij en tot een stal, hok of ren waar pluimvee of in gevangenschap levende vogels worden gehouden is verboden voor alle personen die niet tot de inrichting behoren. De verantwoordelijke treft met het oog daarop alle noodzakelijke schikkingen.

Dit verbod geldt niet voor:

- het personeel dat nodig is voor de bedrijfsvoering,
- de (bedrijfs)dierenarts,
- het personeel van het FAVV en de personen die in opdracht daarvan werken,
- het personeel van andere bevoegde overheden en de personen die in opdracht daarvan werken.

Deze personen moeten bedrijfseigen laarzen, overschoenen, kledij of overkledij aantrekken voordat zij de broeierij of een stal, hok of ren betreden en moeten alle nodige voorzorgen nemen om verspreiding van AI en ND te vermijden.

3. Elke verantwoordelijke houdt een register van bezoeken bij waarin in chronologische volgorde alle personen ingeschreven worden die de inrichting betreden. In het register wordt daarbij telkens de datum en het uur van het bezoek vermeld, de naam en adres van de bezoeker, de nummerplaat van het voertuig, de reden van het bezoek en of daarbij de stallen, hokken of rennen betreden werden.

De (bedrijfs)dierenarts dateert en ondertekent dit register bij elk bezoek.

4. In de volgende gevallen is het verboden om bij het pluimvee of hobbypluimvee een therapeutische behandeling te starten indien vooraf geen monsters voor een laboratoriumonderzoek aan DGZ of ARSIA werden toegezonden:
 - een daling van de normale voeder- en waterconsumptie van meer dan 20 %,
 - een sterfte van meer dan 3 % per week,
 - een daling van de leg met meer dan 5 % die langer dan twee dagen duurt,

- klinische tekenen of letsels bij post-mortem onderzoek die wijzen op AI of ND.

De percentages moeten worden geïnterpreteerd op het niveau van de stal, het hok, het compartiment of de ren en niet op het niveau van het hele bedrijf of de hele houderij.

Het FAVV neemt de analysekosten voor AI en ND van deze monsters voor zijn rekening.

5. Telkens er in een toom pluimvee een plotse, onverklaarbare sterfte van slechts enkele vogels wordt vastgesteld, moeten er monsters aan DGZ of ARSIA worden overgemaakt.
6. De verantwoordelijke moet jaarlijks door zijn bedrijfsdierenarts een risico-evaluatie laten uitvoeren wat betreft de insleep van vogelgriep op zijn pluimveebedrijf. Deze audit dient te gebeuren aan de hand van de applicatie FarmFit (<https://farmfit.be/bioveiligheidsaudit/>).

C. Aanvullende maatregelen in de gevoelige natuurgebieden

Een gevoelig natuurgebied is een gebied waar veel wilde watervogels of trekvogels te vinden zijn en waar het risico op introductie van vogelgriepvirussen groter is dan elders. De beschrijving van deze gebieden kan geraadpleegd worden op de [website](#) of kan op eenvoudige aanvraag bij het FAVV bekomen worden.

Bovenop de maatregelen van de secties A en B, gelden in de gevoelige natuurgebieden de volgende aanvullende maatregelen:

1. Pluimvee en vogels van alle commerciële en in Sanitel geregistreerde pluimveehouderijen moeten worden opgehokt of op zodanige wijze worden afgeschermd dat contact met wilde vogels wordt vermeden.
2. Het drenken van pluimvee en in gevangenschap levende vogels moet binnen gebeuren of op een zodanige wijze dat contact met wilde vogels onmogelijk is.
3. Het is verboden om pluimvee en in gevangenschap levende vogels te drenken met water dat afkomstig is van oppervlaktewateropvoorraad of regenwater waartoe wilde vogels toegang hebben, tenzij dat water werd behandeld om eventueel aanwezige virussen te inactiveren.
4. Eenden en ganzen moeten van het andere pluimvee en hobbypluimvee gescheiden worden.
5. Het FAVV kan bijkomende klinische, pathologische, serologische of virologische onderzoeken voorschrijven.

Maatregelen in verband met de handel en het verzamelen

A. Maatregelen omtrent de handel

1. Het verhandelen van **pluimvee** is enkel toegestaan mits de dieren gevaccineerd zijn tegen ND zoals bepaald in de regelgeving omtrent deze ziekte. De bestemming van het pluimvee is een ander pluimveebedrijf of een handelaar. Pluimvee dat aangeleverd wordt bij een handelaar en bestemd is voor de hobbyhouderij wordt van dan af beschouwd als in gevangenschap levende vogels.
2. Het verhandelen van **in gevangenschap levende vogels, uitgezonderd hobbypluimvee**, is toegestaan zonder bijkomende bepalingen voor AI of ND.

3. Het verhandelen van **hobbypluimvee** naar en door hobbyhouders is verboden, met uitzondering van de afwijkingen voorzien in de punten 4 tot 6.
4. In afwijking van punt 3, is het verhandelen van hobbypluimvee door een handelaar toegelaten onder de volgende bijkomende voorwaarden:
- a) De handelaar kan enkel hobbypluimvee verhandelen dat afkomstig is van:
- i. een pluimveebedrijf.
 - ii. een in Sanitel geregistreerde houderij met hobbypluimvee, op voorwaarde dat deze alle kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen door een erkende dierenarts tegen ND heeft laten vaccineren.
De vaccinatie is jaarlijks gebeurd met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin, met een interval van maximum 12 maand tussen 2 opeenvolgende vaccinaties en volgens de instructies en het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. Alle vaccinaties zijn door de erkende dierenarts geattesteerd aan de hand van het [vaccinatieattest voor in Sanitel geregistreerde hobbyhouderijen](#).
De aangekochte dieren zijn bovendien minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de aankoop gevaccineerd.
 - iii. een niet in Sanitel geregistreerde houderij met hobbypluimvee, op voorwaarde dat deze de verhandelde kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen individueel identificeert met een gesloten pootring en de dieren door een erkende dierenarts tegen ND heeft laten vaccineren.
De vaccinatie is gebeurd met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin, volgens de instructies en het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. De vaccinatie is door de erkende dierenarts geattesteerd aan de hand van het [vaccinatieattest voor niet geregistreerde hobbyhouderijen](#).
De aangekochte dieren zijn bovendien ten minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de aankoop gevaccineerd.
- b) De handelaar vermeldt bij elke aankomst op zijn bedrijf in zijn aanvoerregister op chronologische wijze de aankomstdatum en het aantal dieren, alsook ingeval van een herkomst die valt onder de punten 4.a.i en 4.a.ii, het beslagnummer van herkomst, of, ingeval van een herkomst die valt onder punt 4.a.iii, de naam en het adres van de betrokken houder.
De handelaar kan enkel hobbypluimvee verhandelen nadat hij zich bij de verkoper op basis van vaccinatieattesten ervan vergewist heeft dat de dieren correct werden gevaccineerd volgens wat vermeld wordt onder de punten 4.a.ii en 4.a.iii.
- c) De handelaar, die hobbypluimvee langer dan 3 maanden houdt in zijn bedrijf, heeft zijn kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen opnieuw laten vaccineren tegen ND. Deze vaccinatie gebeurde met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin door een erkende dierenarts volgens het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. De vaccinatie werd door de erkende dierenarts geattesteerd aan de hand van het [vaccinatieattest voor in Sanitel geregistreerde hobbyhouderijen](#).
De gevaccineerde dieren mogen pas vanaf 15 dagen na de vaccinatie verhandeld worden.
- d) Voor het verhandelen op openbare markten of jaarmarkten zijn bovendien de maatregelen voorzien onder de punten B.3 en B.4 van toepassing.

5. In afwijking van punt 3, is het verhandelen van hobbypluimvee door een in Sanitel geregistreerde hobbyhouderij toegelaten onder de volgende voorwaarden:
- a) De houderij is verplicht om alle kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen door een erkende dierenarts te laten vaccineren tegen ND.
De vaccinatie is jaarlijks gebeurd met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin, met een interval van maximum 12 maand tussen 2 opeenvolgende vaccinaties en volgens de instructies en het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. Alle vaccinaties zijn door de erkende dierenarts geattesteerd aan de hand van het attest in [vaccinatieattest voor in Sanitel geregistreerde hobbyhouderijen](#).
 - b) Voor het verhandelen naar een handelaar, waren de verhandelde dieren volgens de instructies vermeld onder punt 5.a al ten minsten 15 dagen en maximum 9 maanden voordien gevaccineerd.
 - c) Voor het verhandelen naar een andere hobbyhouderij, al dan niet in Sanitel geregistreerd, waren de verhandelde dieren gevaccineerd volgens de instructies vermeld onder punt 5.a.
 - d) Voor het verhandelen op openbare markten of jaarmarkten zijn bovendien de maatregelen voorzien onder de punten B.3 en B.4 van toepassing.
6. In afwijking van punt 3, is het verhandelen van hobbypluimvee door een niet in Sanitel geregistreerde hobbyhouderij, met uitzondering van de verkoop via de markten, toegelaten onder de volgende voorwaarden:
- a) De houderij kan zonder bijzondere voorwaarden voor AI of ND zijn hobbypluimvee direct verhandelen met een andere hobbyhouderij.
 - b) De houderij kan zijn kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen verhandelen aan een pluimveehandelaar op voorwaarde dat de verhandelde dieren individueel geïdentificeerd zijn met een gesloten pootring en door een erkende dierenarts tegen ND werden gevaccineerd.
Deze vaccinatie is gebeurd met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin, volgens de instructies en het entschema vermeld in de bijsluiter van het gebruikte vaccin. De vaccinatie is door de erkende dierenarts geattesteerd aan de hand van het [vaccinatieattest voor niet geregistreerde hobbyhouderijen](#).
De verhandelde dieren waren bovendien ten minstens 15 dagen en maximum 9 maanden voor de verkoop gevaccineerd.

B. Maatregelen omtrent verzamelingen

1. Het verzamelen van **in gevangenschap levende vogels, andere dan hobbypluimvee**, is toegestaan op een verzamelplaats klasse 3 – dit is een beurs, tentoonstelling, prijskamp, show, veiling, cultureel of historisch evenement of een sportevenement – of een verzamelplaats klasse 4 – dit is een jaarmarkt of een markt op de openbare weg of op een openbare plaats, hetzij een verzamelplaats klasse 3 waarop enkel dieren aanwezig zijn die afkomstig zijn uit Belgische inrichtingen.
De organisator van een dergelijke verzameling richt zich tot de [LCE](#) om het evenement te laten registreren en de specifieke voorwaarden te vernemen.
2. Het verzamelen van **pluimvee en hobbypluimvee** is verboden, met uitzondering van de afwijking beschreven in punt 3.

3. In afwijking van punt 2, is het verzamelen van **pluimvee** toegelaten op een jaarmarkt of een markt op de openbare weg of op een openbare plaats. Het betrokken pluimvee wordt vanaf de aanvoer beschouwd als hobbypluimvee (zie verder punt 4).
De organisator van een dergelijke verzameling richt zich tot de [LCE](#) om zijn verzamelplaats te laten registreren en de specifieke voorwaarden te vernemen.
4. In afwijking van punt 2, is het verzamelen van **hobbypluimvee** toegelaten op een verzamelplaats klasse 3 of een verzamelplaats klasse 4 onder de volgende voorwaarden:
- a) De organisator van een dergelijke verzameling richt zich tot de [LCE](#) om het evenement te laten registreren en de specifieke voorwaarden te vernemen.
 - b) De deelnemende kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen:
 - i. werden tenminste 15 dagen en ten hoogste 9 maanden voor het begin van de verzameling door een erkende dierenarts gevaccineerd tegen ND door middel van een geïnactiveerd vaccin;
 - ii. werden in de 10 dagen voor de verzameling opgehokt of afgeschermd om contact met wilde vogels te vermijden.
 - c) De houders leggen de vaccinatiebewijzen (zie [vaccinatieattest voor in Sanitel geregistreerde hobbyhouderijen](#)) voor aan de organisator en de dierenarts van de verzameling. De organisator controleert of de deelnemende dieren ook effectief voldoen aan alle gestelde voorwaarden voldoen.

Toepassing

Deze instructie is voor onbepaalde duur van toepassing vanaf 16.04.2026.